

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,
доцента кафедри освітології і педагогіки

Писарчук Оксани Тарасівни

на дисертацію **ЧЕНЬ Жунхао**

«Формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах змішаного навчання»,

поданої до захисту на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Потреба у вивченні процесу формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах змішаного навчання зумовлена зростанням суспільного запиту компетентних фахівців, здатних ефективно організовувати освітній процес, приймати виважені управлінські рішення та використовувати інформаційно-комунікаційні технології. Сучасні трансформації освітнього середовища, зокрема впровадження змішаного навчання, істотно підвищують вимоги до рівня управлінсько-педагогічної підготовки вчителя фізичної культури. Високий рівень сформованості управлінської компетентності сприяє створенню безпечного, здоров'язбережувального та мотиваційно-сприятливого освітнього середовища, а також підвищенню якості фізкультурно-освітньої діяльності. Актуальність дослідження підтверджується вимогами чинних нормативно-правових документів у сфері освіти та фізичної культури, які акцентують увагу на компетентнісному підході до професійної підготовки педагогів й визначають управлінські вміння та навички як важливу складову загальних і фахових компетентностей майбутніх учителів. Отже, формування управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти є необхідною умовою їхньої ефективної професійної діяльності в сучасних освітніх умовах. Обрана тема має чітке практичне спрямування й відображає реальні потреби закладів загальної середньої освіти у фахівцях фізичної культури, здатних ефективно діяти в умовах змішаного навчання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до теми «Професійне зростання педагога закладу освіти: фундаментальні, теоретико-технологічні та практико-орієнтовані аспекти» науково-дослідної роботи кафедри освітології і педагогіки Західноукраїнського національного університету (державний реєстраційний номер 0121U110855).

Тему дослідження затверджено на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол №6 від 19.12. 2024 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність. Результати дисертаційного дослідження мають об'єктивний характер, ґрунтуються на

репрезентативному обсязі емпіричного матеріалу та підтверджуються повнотою його охоплення, системністю аналізу й узагальнення первинних даних, зібраних і опрацьованих автором особисто. Достовірність отриманих результатів забезпечена застосуванням комплексу методів наукового пізнання, а кількісні показники оброблено з використанням методів математичної статистики.

Аналізуючи обґрунтованість наукових положень і висновків, доцільно насамперед підкреслити логічну узгодженість між сформульованою метою та визначеними завданнями дослідження. Сформульовані висновки безпосередньо впливають із поставлених завдань і змісту дисертаційної роботи, що свідчить про їхню об'єктивність та новизну. Автором чітко окреслено теоретико-методологічні засади дослідження, що забезпечує концептуальну цілісність і логіку наукового пошуку.

Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження відображено у 13 наукових публікаціях автора, зокрема в 6 статтях (з яких 5 одноосібних), опублікованих у фахових наукових виданнях України категорії «Б», а також у 7 публікаціях апробаційного характеру, представлених у матеріалах міжнародних і регіональних науково-практичних конференцій, що свідчить про належний рівень наукового підтвердження результатів дослідження.

Дисертація складається з анотацій, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (460 найменувань) та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 295 сторінок, з яких основний текст викладено на 187 сторінках. Робота містить 11 рисунків, 25 таблиць та 8 додатків.

Достовірність результатів та їх наукова новизна. Наукова новизна дисертації полягає у тому, що на теоретико-методичному рівні обґрунтуванні педагогічні умови формування управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах змішаного навчання та розроблено і науково-обґрунтовано структурно-функціональну модель формування управлінської компетентності, що охоплює стратегічний, концептуально-методичний і критеріально-діагностичний блоки. Створено й апробовано методику впровадження педагогічних умов у процес професійної підготовки та авторську Програму формування управлінської компетентності здобувачів освіти у закладах вищої освіти за змішаного навчання. Аспірантом удосконалено зміст і сутність ключових понять дослідження, а також обґрунтовано критерії та рівні сформованості управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Практичне значення результатів дослідження. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання розробленої авторської програми, методичних матеріалів та структурно-функціональної моделі в освітньому процесі закладів вищої освіти, зокрема під час викладання дисциплін професійного циклу, організації факультативних занять, педагогічної практики та системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Необхідно вказати на достатню географію впровадження результатів дисертаційного дослідження ЧЕНЬ Жунхао.

Основні положення та результати дослідження упроваджені в освітній процес фахової підготовки майбутніх вчителів фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка про впровадження від 26 серпня 2025 р.), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (довідка про впровадження від 23 вересня 2025 р.), Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (довідка про впровадження від 25 вересня 2025р.).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому та ідентичності основних положень дисертації. Дисертація логічно структурована, складається зі вступу, трьох змістовно наповнених розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Матеріал викладено послідовно, науково виважено, з дотриманням вимог академічного стилю.

У **першому розділі** «Теоретичні основи формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури» ґрунтовно проаналізовано понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема уточнено зміст дефініцій «фізична культура», «фізична культура у сфері освіти», «вчитель фізичної культури», «професійна підготовка», «змішане навчання» та «управлінська компетентність». Важливим результатом розділу є концептуалізація управлінської компетентності як інтегральної характеристики професійної готовності майбутнього вчителя до здійснення організаційно-управлінських функцій в освітньому процесі.

На нашу думку заслуговує на увагу те, що автором визначено структурні складники управлінської компетентності (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, професійно-діяльнісного та рефлексивно-розвивального), а також обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до її формування в умовах змішаного навчання.

Другий розділ «Обґрунтування педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури в умовах змішаного навчання» обґрунтовано педагогічні умови (створення мотиваційно-ціннісного освітнього середовища; спрямованість дисциплін професійного циклу на управлінську діяльність; використання фахово-зорієнтованих ситуацій у процесі підготовки майбутніх фахівців; стимулювання самоосвітньої діяльності) та розроблено авторську структурно-функціональну модель формування управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури в умовах змішаного навчання у якій зазначено компоненти, критерії, показники та рівні сформованості управлінської компетентності (особистісний, знаннявий, діяльнісний, рефлексивний; високий, достатній, задовільний, низький рівні). Модель вирізняється цілісністю, логічною завершеністю та відповідністю сучасним методологічним підходам. Важливо, що автором не лише описано структуру компетентності, а й логічно пов'язано її з вимогами стандарту вищої освіти та специфікою професійної підготовки бакалаврів фізичної культури. Також

заслужує окремої уваги аналіз практичних інструментів реалізації педагогічних умов формування управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури, що дає змогу обґрунтувати їх методологічну та практичну значущість.

У **третьому розділі** «Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури за змішаного навчання у закладах вищої освіти» представлено результати педагогічного експерименту, які підтверджують ефективність запропонованих підходів. Визначено та діагностовано стан сформованості управлінської компетентності за мотиваційно-ціннісним, когнітивним, професійно-діяльнісним і рефлексивно-розвивальним компонентами; окреслено відповідні критерії (особистісний, знаннєвий, діяльнісний, рефлексивний), показники та рівні (високий (досконалий), достатній (оптимальний), задовільний (продуктивний), низький (базовий)) її сформованості.

У процесі формувального етапу в освітній процес було інтегровано змістові оновлення дисциплін професійного циклу, програму факультативу та комплекс методичних засобів, що забезпечували системне формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури в умовах змішаного навчання.

Дослідно-експериментальну роботу Чень Жугхао проведено на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та Ужгородського національного університету, у ній взяли участь 85 здобувачів вищої освіти, що дало змогу аспіранту підтвердити методами математичної статистики (F-критерій Фішера) результативність процесу формування управлінської компетентності майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах змішаного навчання.

У **висновках** викладено основні результати дослідження проблеми засадничі вимоги до професійної підготовки здобувачів вищої освіти, спрямованої на розвиток їх здатності до організаційно-управлінської діяльності, прийняття обґрунтованих рішень, координації взаємодії учасників освітнього процесу та забезпечення безпечного освітнього середовища. Обґрунтовано доцільність подальших наукових розвідок у напрямі розширення змісту управлінської підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема через інтеграцію цифрових та інноваційно-комунікаційних технологій у змішаному навчанні, дослідження механізмів розвитку стратегічного мислення та лідерських якостей, а також адаптацію запропонованої моделі до системи післядипломної освіти й підвищення кваліфікації педагогів.

Стиль і мова дисертації. Матеріал дисертації викладено послідовно, стиль викладання науковий, чіткий і лаконічний. В цілому дисертація є закінченою науковою роботою, що відповідає паспорту спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час аналізу дисертаційного дослідження не виявлено жодних порушень академічної

доброчесності, зокрема проявів академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації чи некоректного використання текстових запозичень без відповідного посилання на джерело. Упродовж усього тексту дотримано єдиний стиль викладу. Дисертаційне дослідження є результатом самостійного наукового дослідження, усі висловлені в ній ідеї та наукові положення автора й отримані ним особисто.

Дискусійні положення та побажання щодо вдосконалення змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження і рекомендації, що мають конструктивний характер, спрямовані на подальше поглиблення та розвиток досліджуваної проблематики можуть стати предметом дискусії під час захисту:

1. Автором переконливо обґрунтовано теоретичні засади досліджуваного процесу, водночас окремі питання практичної реалізації управлінських функцій під час проведення занять з фізичної культури в умовах змішаного навчання могли б бути представлені у роботі більш поглиблено.

2. Запропонована структурно-функціональна модель формування управлінської компетентності є логічною та науково обґрунтованою, однак проблема підвищення готовності науково-педагогічних працівників до її реалізації в умовах змішаного навчання потребує, на нашу думку, додаткової уваги.

3. У дисертації детально обґрунтовано комплекс педагогічних умов формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури в умовах змішаного навчання. Водночас більш переконливим виглядав би поглиблений аналіз диференційованого впливу кожної з визначених педагогічних умов на формування окремих компонентів управлінської компетентності (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного, рефлексивного). Це дозволило б чіткіше простежити причинно-наслідкові зв'язки між педагогічними впливами та отриманими більш конкретизовані результати експерименту.

Водночас, варто зазначити, що висловлені зауваження не є принциповими, вони мають рекомендаційний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку та не заперечують наукової цінності дисертаційного дослідження ЧЕНЬ Жунхао.

Загальні висновки. Проведений аналіз дає підстави зробити загальний висновок, що за змістом, сукупністю отриманих результатів, актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, достовірністю та повнотою висвітлення їх у публікаціях дисертаційна робота «Формування управлінської компетентності майбутніх вчителів фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах змішаного навчання», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, є завершеним, цілісним дослідженням вагової наукової проблеми, яке відповідає вимогам, передбаченим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами і доповненнями), а також постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора

філософії» (зі змінами і доповненнями).

Враховуючи вищезазначене, автор **ЧЕНЬ Жунхао** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського
національного університету

Оксана ПИСАРЧУК

Підпис	
Завіряю:	
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	